

Albert Vilalta, un pioner

SANTI VILA | Actualitzada el 16/11/2013 00:52

Article-homenatge a Albert Vilalta, primer conseller de Medi Ambient de la Generalitat, amb motiu del seu decés ahir, divendres 15 de novembre.

Fa aproximadament un any i mig, en una sala d'actes del Palau de la Generalitat plena a vessar, govern i societat civil commemoraven els 20 anys de creació del departament de Medi Ambient. El 1991 el president Pujol va tenir l'encert de dotar-nos d'una estructura d'estat que només tenien els països més avançats d'Europa, com Suècia, Holanda o Dinamarca. L'encert de la decisió va ser doble, ja que va nomenar conseller l'Albert Vilalta.

Enginyer de formació, persona d'amplis coneixements tècnics i sòlides conviccions ambientals, va ser un autèntic pioner que va posar les bases d'un país que s'ha convertit en exemple i referent en la matèria. En un moment en què la paraula *sostenibilitat* començava a agafar volada i en què les exigències mediambientals d'Europa ens dibuixaven un camí a seguir, l'Albert Vilalta va ser capaç de tirar endavant una ambiciosa política que anava alineada amb els signes dels temps.

Albert Vilalta, un pioner

Per entendre i valorar la seva figura cal remuntar-se fins a fa més de trenta anys, quan les competències ambientals que l'Estatut del 1979 atribuïa a la Generalitat eren exercides per diversos departaments, de manera sectorial i sense visió integral de les polítiques d'aigua, de residus i de sostenibilitat. No va ser fins a l'arribada de Vilalta que Catalunya va poder pujar al tren de les polítiques ambientals més avançades. La incorporació a la Unió Europea -que exigia un rigor més gran en el control de la contaminació-, combinada amb elements concrets com el fracàs del Pla de Residus o la contaminació dels nostres rius, van influir en la decisió del president Pujol de posar al capdavant del departament una persona com l'Albert Vilalta, capaç d'edificar el que avui definiríem com a estructures d'estat.

Poc conegut llavors en el món ambiental, la designació va causar sorpresa i un cert rebuig inicial en els entorns més sensibilitzats. Però les conviccions ambientals del conseller Vilalta i la seva voluntat de dur-les a terme van sorprendre a tothom. La seva excepcional capacitat de treball, de concertació i de lideratge d'equips explica que, en els cinc anys i pocs mesos que va ser conseller de Medi Ambient, aconseguís una modificació tan gran de les rutines preestablertes i l'adopció d'unes polítiques ambientals modernes i ben plantejades.

Sense Vilalta no s'entendria els estàndards de qualitat dels nostres rius, ja que va ser el pare del Programa de Sanejament d'Aigües Residuals Urbanes. A poc a poc, el Besòs i el Llobregat van deixar de ser rius verds i amarronats i van passar a ser espais fluvials on fer activitats humanes d'oci amb l'aigua neta i transparent gràcies a la construcció de grans depuradores i al control dels abocaments il·legals.

Vilalta també va posar en marxa la Junta de Residus i els plans de residus urbans i residus especials, que són la base de l'alt nivell de reciclatge que els catalans practiquem vint anys més tard. Però potser on es veu millor la visió de conjunt de Vilalta és en la redacció del Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN), que va permetre protegir més de 144 espais naturals, més enllà dels parcs establerts aleshores. Gràcies a aquesta política avui Catalunya pot presumir de la seva riquesa paisatgística des del delta de l'Ebre fins al cap de Creus, des del Turó de l'Home fins a l'últim cim de la Vall d'Aran.

Sense perdre aquesta visió ambiental, a més a més Vilalta va ser capaç de fer una llei d'intervenció ambiental per regular l'activitat industrial. Va ser una llei exemplar, que va permetre ser exigent amb les empreses, alhora que les va incentivar a

L'empremta de Vilalta permet, a partir del 2011, que el primer govern del president Artur Mas pugui fer un pas endavant respecte a l'estructura anterior i reforçar l'horitzontalitat de les polítiques ambientals, situant la sostenibilitat com un eix transversal i vertebrador del país, i com un element definidor de la seva acció política. Se segueix el model de països de reconeguda trajectòria ambiental, com Suïssa, França o Holanda, col·locant sota una mateixa unitat governamental les competències de territori i medi ambient.

Els que ara tenim responsabilitats en sostenibilitat podem aplicar polítiques ambientals més ambicioses perquè fa vint anys en aquest país hi va haver una persona que va posar la seva immensa capacitat de treball al servei del medi ambient. L'Albert Vilalta ha estat, per sobre de tot, un servidor públic en majúscules. És a dir, al servei d'un país i de la seva gent, en la seva condició de *civil servant*, com li agradava definir-se. Una d'aquelles persones capaces de confrontar el que està establert amb el que és innovador. El millor homenatge que li podem fer és continuar, amb el màxim encert, la tasca que ell va començar.